

Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya

Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2017

L'Observatori de Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya ([OPPCC](#)) té per objectiu donar servei als museus i centres patrimonials, així com a les administracions i titulars, en la planificació, programació i avaluació de la seva relació amb els públics.

Per aconseguir aquest objectiu, un dels programes de l'OPPCC és proporcionar estadístiques i informes elaborats a partir de les dades quantitatives que prèviament els equipaments patrimonials han facilitat.

El 2015 l'OPPCC va elaborar un model de recompte de visitants¹ que permetés mesurar d'una manera homogènia les dades de freqüentació dels equipaments patrimonials de Catalunya. La característica angular del model és l'adopció d'un glossari de termes (visitant, ús, exposició temporal, etc.) comú per a tots els equipaments.

El model de recompte s'adreça no només als museus, sinó a tots els equipaments patrimonials del país: museus registrats, col·leccions², monuments i centres d'interpretació.

El present document constitueix l'informe que l'OPPCC publica anualment amb els resultats relatius a 2017 dels centres patrimonials que han respost a la petició de dades sobre freqüentació. L'OPPCC vol agrair a aquests equipaments el seu esforç i la seva col·laboració per fer possible aquest projecte³.

¹ [Model de recompte dels visitants dels museus i equipaments patrimonials a Catalunya](#), Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, 2016.

² La diferència entre museus registrats i col·leccions és de caràcter administratiu i depèn de la classificació utilitzada pel Departament de Cultura segons la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus.

³ L'annex 7.5. presenta la relació dels equipaments que han participat.

Glossari

El present document recull un conjunt de 35 indicadors relatius als visitants que van rebre els centres patrimonials de Catalunya el 2017, elaborats a partir de tres conceptes bàsics:

- **Visitant:** persona física que accedeix al recinte de l'equipament per fer ús de la seva oferta de serveis, ja siguin exposicions (tant les de producció pròpia com aliena), activitats pròpies (organitzades per l'equipament) o serveis museístics (biblioteca, arxiu, fons, etc.).
Una diferència significativa dels informes de 2016 i 2017 respecte de l'informe del 2015 és que al concepte bàsic de visitants s'hi ha afegit aquelles persones que fan ús dels serveis museístics. Tot i no visitar, es considera que aquestes persones fan un ús dels recursos nuclears i bàsics de l'equipament patrimonial.
- **Usos:** cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja sigui la visita a una o més exposicions, l'assistència a activitats culturals o bé l'ús d'algun servei museístic (biblioteca, assessorament, etc.). Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. Cada visitant es compta una sola vegada independentment del nombre d'usos que faci de l'oferta museística.
- **Persones al voltant del patrimoni** és un agregat resultat de la suma de tres conceptes: **a) visitants** (persona física que accedeix al recinte de l'equipament per fer ús de la seva oferta de serveis, ja siguin exposicions –tant les de producció pròpia com aliena–, activitats pròpies –organitzades per l'equipament– o serveis museístics –biblioteca, arxiu, fons, etc.–); **b) visitants a l'edifici** (persones que acudeixen al recinte museístic i no visiten exposicions, ni assisteixen a activitats pròpies de l'equipament, ni fan ús de cap servei museístic. Inclou tant els que visiten el recinte de l'equipament pel seu valor arquitectònic sense fer-ne cap altre ús, com els que venen per una finalitat no museística –botiga, cafeteria, lavabos...–, així com els que assisteixen a activitats alienes, és a dir, activitats organitzades per entitats no vinculades al centre); i **c) visitants a activitats fora de l'equipament** (persones que assisteixen a activitats puntuals organitzades pel centre que succeeixen en el marc d'una celebració, fira, trobada o similar i no tenen inscripcions ni recomptes precisos. Es realitzen fora de l'equipament patrimonial i no formen part de l'activitat habitual del centre).

Desagregació de les dades

S'han elaborat 35 indicadors que inclouen els agregats de tots els centres patrimonials així com 5 desagregacions a partir de les següents variables:

- Tipologia d'equipament:

- Museus.
 - Col·leccions.
 - Monuments.
 - Centres d'interpretació.
- Àmbit territorial⁴:
Àrees territorials corresponents a la distribució de les Xarxes de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Cada àrea inclou les comarques següents:
- Barcelona ciutat.
 - Regió Metropolitana: Baix Llobregat, Barcelonès (menys Barcelona ciutat), Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental.
 - Penedès i Catalunya Central: Anoia, Alt Penedès, Bages, Berguedà, Garraf, Moianès, Osona.
 - Comarques de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Cerdanya, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès, Selva.
 - Terres de Lleida i Aran: Alta Ribagorça, Alt Urgell, Garrigues, Noguera, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Solsonès, Urgell, Vall d'Aran.
 - Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre: Alt Camp, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Conca de Barberà, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre, Tarragonès, Terra Alta.
- Tram de visitants:
Els equipaments patrimonials s'han distribuït en 6 categories segons el nombre de visitants rebuts el 2017:
- Fins a 10.000 visitants
 - 10.001 – 25.000
 - 25.001 – 50.000
 - 50.001 – 100.000
 - 100.001 – 250.000
 - Més de 250.000
- Temàtica⁵:
Tot i que molts equipaments podrien ser categoritzats en més d'una temàtica, per aconseguir uns resultats estadístics més clars i entenedors s'ha optat per adscriure cada equipament a una única categoria, segons la tipologia següent:

⁴ Una novetat dels informes de 2016 i 2017 respecte de l'informe del 2015 és la desagregació de la ciutat de Barcelona de la resta de la Regió Metropolitana. Aquesta decisió s'ha adoptat pel pes destacat dels resultats de la ciutat de Barcelona i permet analitzar separatament els dos territoris.

⁵ Cada equipament ha escollit la categoria on assignar-se, mètode similar al que es va utilitzar per a l'informe de 2016. Aquest fet suposa un canvi respecte l'informe de 2015 en que va ser l'OPPCC qui va assignar una categoria temàtica als equipaments. La majoria de museus tenen col·leccions molt diverses. Tanmateix s'ha optat per una única categoria en aquesta classificació per simplificar l'anàlisi estadística.

- Art: equipament dedicat principalment a la història de l'art, la creació artística i/o les arts decoratives. En aquesta categoria també s'inclouen esglésies, catedrals i monestirs.
 - Ciència i tècnica: equipament dedicat principalment a les ciències, la història de la ciència i/o la tècnica, la indústria i la industrialització.
 - Etnografia / Antropologia / Societat: equipament dedicat principalment al mode de vida de les persones i les societats tant del passat com del present.
 - Història / Arqueologia: equipament dedicat principalment als processos i canvis històrics i/o l'arqueologia. En aquesta categoria també s'inclouen els jaciments arqueològics, castells i palaus.
 - Monogràfic: equipament dedicat principalment a una temàtica concreta (moto, xocolata, etc.) o una casa-museu.
 - Pluridisciplinari local: equipament dedicat a temàtiques diverses que graviten al voltant d'un territori municipal o comarcal. Si un museu gestiona diverses extensions de temàtica diferent s'inclou en aquesta categoria.
- Titularitat:
Els equipaments patrimonials s'han distribuït en 2 categories:
- Públics.
 - Privats.

Tipologia dels equipaments: cens i taxa de resposta

Tot seguit es presenta el cens dels equipaments patrimonials de Catalunya a 31 de desembre de 2016, categoritzats en Museus, Extensions de Museus, Col·leccions, Extensions de Col·leccions, Monuments i Centres d'interpretació. A la següent taula es presenta el nombre i el percentatge de cada categoria respecte el total del cens i el nombre de respostes que s'han obtingut de cada categoria:

Equipaments patrimonials de Catalunya. Cens i taxa de resposta. 2017				
	Cens	% del cens	Respostes	% resposta
Museus	114	13,7%	112*	98,2%
Extensions de Museus	130	15,7%	115	88,5%
Col·leccions	390	47,0%	164**	42,1%
Extensions de Col·leccions	24	2,9%	21	87,5%
Monuments	92	11,1%	37	40,2%
Centres d'Interpretació	80	9,6%	15	18,8%

Total	830	100,0%	464	55,9%
-------	-----	--------	-----	-------

*Les taules de l'informe presenten un total de 112 museus registrats. La diferència amb la xifra oficial del cens (114) correspon a les següents situacions:

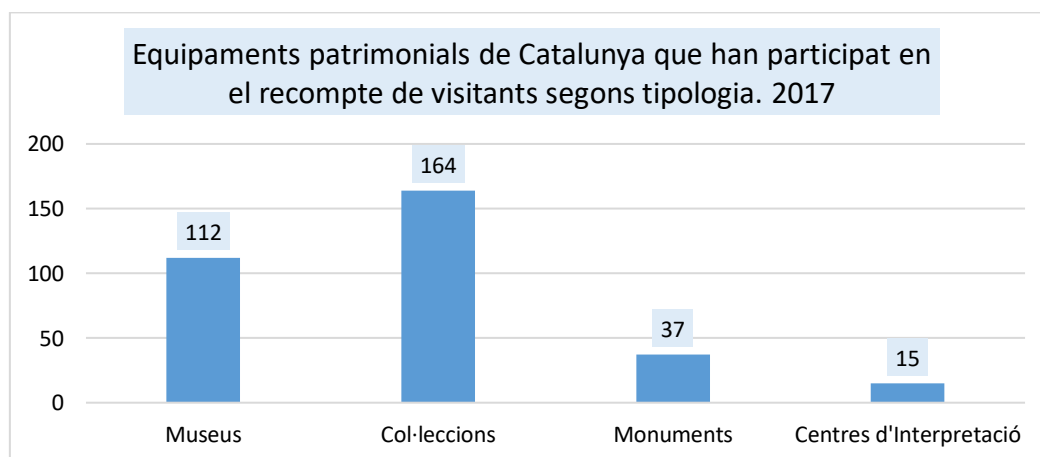
- El *Museu Romàntic Can Llopis* va romandre tancat durant el 2017.
- El *Museu del Cau Ferrat* i el *Museu Maricel* s'han tractat conjuntament pel fet de compartir entrada.
- El Museu de l'*Institut Botànic de Barcelona* va enviar les dades agregades amb el *Museu de Ciències Naturals de Barcelona*.
- El *Museu de l'Art de la Pell de Vic*, extensió del *Museu Episcopal de Vic*, s'ha tractat de forma independent.

**Cal tenir en consideració que han respost pràcticament totes les col·leccions grans, mitjanes i fins i tot moltes de petites. El percentatge de col·leccions que no han respost són fonamentalment petites o que no disposen de sistemes de recompte i en alguns casos tancades o sense activitat.

S'ha optat per tractar les dades de cada museu conjuntament amb les seves extensions i les dades de cada col·lecció conjuntament amb les seves extensions. Els equipaments s'han agrupat en 4 tipologies: Museus (inclou les seus principals i les extensions), Col·leccions (inclou les seus principals i les extensions), Monuments i Centres d'interpretació.

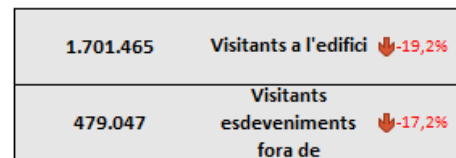
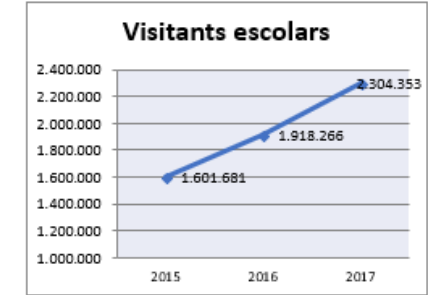
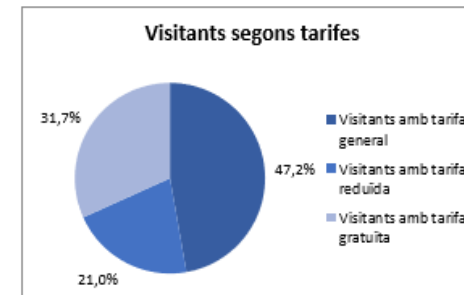
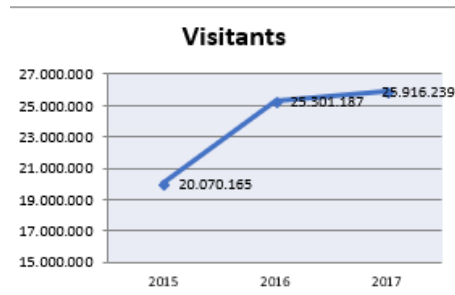
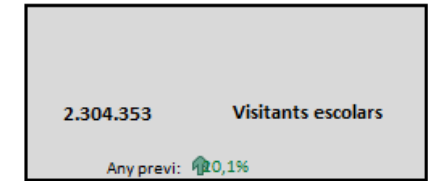
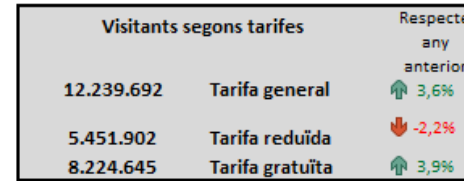
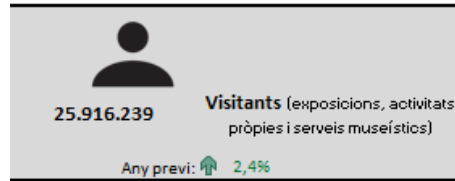
Equipaments patrimonials de Catalunya que han participat en el recompte de visitants segons tipologia. 2017		
	Equipaments	%
Museus	112	34,1%
Col·leccions	164	50,0%
Monuments	37	11,3%
Centres d'Interpretació	15	4,6%
Total	328*	100,0%

*El total de 328 equipaments que han participat a l'estudi inclou 136 extensions obertes al públic a més de les 328 respectives seus principals. Per altra banda, els Espais d'Interès Arquitectònic del Museu d'Història de Barcelona no s'han tingut en compte.

Resum executiu

1.1. Taula resum dades generals

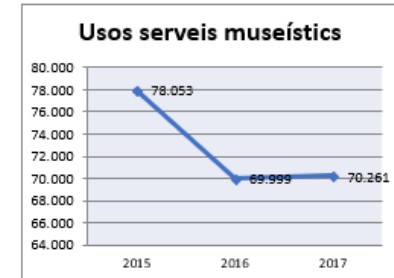
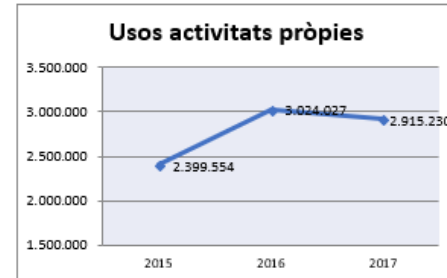
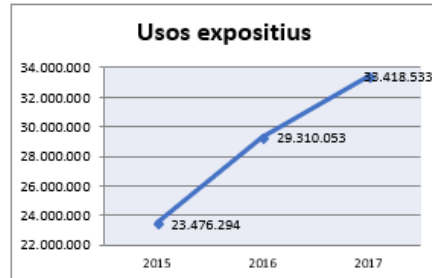
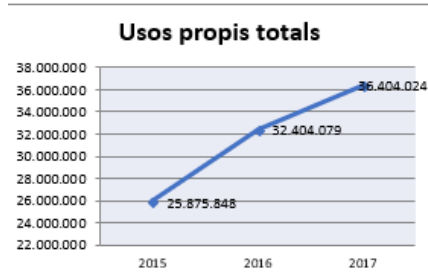

Usos propis totals:
36.404.024 exposicions, activitats pròpies i serveis museístics
Any previ: 12,3%

Usos expositius: exposicions permanents i temporals
33.418.533
Any previ: 14,0%

Usos activitats pròpies: públic escolar, especialitzat, familiar i general
2.915.230
Any previ: -3,6%

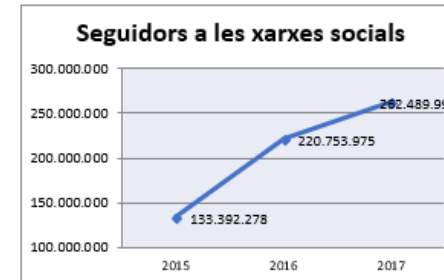
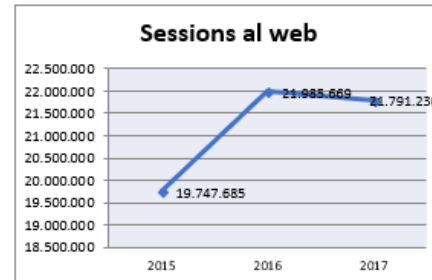
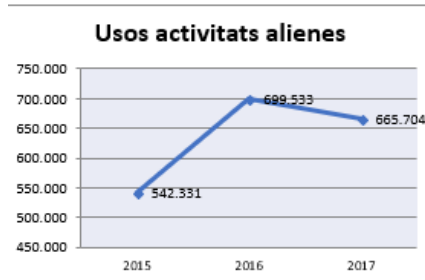
Usos serveis museístics
70.261
Any previ: 0,4%

33.418.533	Usos exposicions	14,0%
2.915.230	Usos activitats pròpies	-3,6%
70.261	Usos serveis museístics	0,4%

23.657.047	Usos exposicions permanents	2,2%
9.761.486	Usos exposicions temporals	58,5%

1.493.336	Públic escolar	13,5%
76.871	Públic especialitzat	0,6%
286.387	Públic familiar	-17,1%
1.058.636	Públic general	-17,7%

1.2. Visitants

El 2017 els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre gairebé 26 milions de visitants. Els museus representen el 34,1% dels equipaments patrimonials i atreuen el 40,7% dels visitants. Les col·leccions representen el 50,0% dels equipaments i atreuen el 52,5% dels visitants. Els monuments, representen l'11,3% dels equipaments i atreuen el 6,4% dels visitants. Pel que fa als centres d'interpretació, representen el 4,6% dels equipaments i atreuen el 0,4% dels visitants.

En l'evolució temporal es pot observar com el nombre de museus es manté estable, i s'observa que el volum de visitants als museus de Catalunya ha anat augmentant en els dos darrers anys: un increment de 230.000 el 2016 en relació a 2015 i més de 310.000 visitants de 2017 respecte a 2016. Això té un efecte directe en la mitjana de visitants a museus que ha augmentat igualment passant de 84.800 el 2015 a 94.200 en 2017.

En canvi, l'evolució dels resultats de les col·leccions són diferents fonamentalment a causa de l'increment en la seva taxa de resposta a la petició de l'OPPCC. En efecte el 2015 van respondre 89 col·leccions, 151 el 2016 i 164 el 2017. Les col·leccions amb major nombre de visitants ja van participar en l'estadística el 2015, fet que ha generat que l'increment en el nombre de respostes hagi reduït la mitjana de visitants per col·lecció, passant de gairebé 104.000 visitants el 2015 a gairebé 83.000 visitants de mitjana el 2016 i el 2017. Malgrat les variacions en les mitjanes, cal destacar que l'increment de visitants a les col·leccions de Catalunya ha estat espectacular aquests anys passant de 9,2 milions el 2015 a 13,6 milions el 2017.

S'observa que **el 53,0% dels equipaments reben menys de 10.000 visitants anuals –amb una mediana de gairebé 3.200 visitants per equipament– i suposen el 2,5% del total de visitants als equipaments patrimonials de Catalunya el 2017. A l'altre extrem, el 6,4% dels equipaments reben més de 250.000 visitants anuals –amb una mediana de gairebé 750.000 visitants per equipament– i suposen el 74,0% del total de visitants.** Per tipologies, la proporció d'equipaments que no arriben a 25.000 visitants és del 93,3% dels centres d'interpretació, 81,7% de les col·leccions, 61,6% dels museus i 54,1% dels monuments.

Temàtica

El 2017 **els equipaments patrimonials dedicats a l'Art representen el 29,6% dels equipaments totals i van atreure el 55,5% del total des visitants de Catalunya (14,4 milions de visitants)**, amb una mediana de 13.100 visitants per equipament. Els equipaments dedicats a la Història i l'Arqueologia representen el 20,7% dels equipaments i van atreure el 20,8% dels visitants (5,4 milions de visitants). Els equipaments Monogràfics representen el 16,5% del total i van atreure el 12,5% dels visitants (3,2 milions de visitants). Els equipaments dedicats a la Ciència i la Tècnica representen el 10,1% del total i van atreure el 6,3% dels visitants (1,6 milions de visitants).

D'altra banda, els equipaments Pluridisciplinaris locals (majoritàriament de titularitat de l'administració local) suposen el 12,5% del cens i atreuen el 3,1% dels visitants (800 mil visitants). Finalment, els equipaments dedicats a l'Etnografia, l'Antropologia i la Societat són un 10,7% del total, obtenen l'1,8% dels visitants (470.000 visitants).

Titularitat

El 2017 els equipaments patrimonials de titularitat privada van atreure el 58,6% del total de visitants, tot i representar només el 28,4% del total d'equipaments. Els de titularitat pública –que suposen el 71,6% de total d'equipaments– van atreure el 41,4% dels visitants. Tot i això, la mediana de visitants per equipament de titularitat pública va ser superior a la dels equipaments de titularitat privada (9.094,0 i 8.242,0 respectivament). Aquesta dada és un indicador del fort desequilibri en el nombre de visitants dels equipaments de titularitat privada.

La ciutat de Barcelona és l'únic àmbit territorial en el que el nombre d'equipaments patrimonials de titularitat privada és superior als de titularitat pública (53,7% vs 46,3%). A tota la resta del territori català els equipaments patrimonials són majoritàriament de titularitat pública, amb proporcions d'entre el 74% i el 80%, amb les excepcions de la resta de la Regió Metropolitana (83,3% de públics) i les Terres de Lleida i l'Aran (69,6% de públics).

Entre els equipaments patrimonials amb xifres superiors als 100.000 visitants predominen els equipaments de titularitat privada. En canvi, en els equipaments patrimonials amb resultats anuals inferiors als 100.000 visitants les titularitats són majoritàriament públiques.

Els equipaments Monogràfics presenten un equilibri entre titularitat pública i privada, segurament aquest elevat percentatge d'equipaments privats es fruit del col·leccionisme privat dedicat a temes molt específics (moto, xocolata, etc.). **Els equipaments dedicats a l'Art presenten un percentatge lleugerament superior d'equipaments públics (56,7% vs 43,3%). En totes les altres temàtiques la titularitat pública supera àmpliament la privada**, amb percentatges superiors al 90% entre els equipaments dedicats a la Història i l'Arqueologia i els de caràcter Pluridisciplinari local.

Distribució territorial d'equipaments i visitants

A la Regió Metropolitana de Barcelona (exclosa la ciutat de Barcelona) es localitzen el 18,3% dels equipaments patrimonials de Catalunya, seguida de les Comarques de Girona amb el 17,7% i les Terres de Lleida i Aran amb el 17,1%. El Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre i Barcelona ciutat concentren el 16,5% dels equipaments cadascun. El Penedès i la Catalunya Central concentra el 14,0% dels equipaments patrimonials.

La distribució territorial dels visitants als equipaments patrimonials de Catalunya és molt poc equilibrada. **La ciutat de Barcelona (19,1 milions) atreu el 73,7% dels visitants de tot el país i les Comarques de Girona (2,8 milions) un 10,9%**. Entre els dos territoris apleguen el 84,6% dels visitants als equipaments patrimonials de Catalunya tot i que suposen el 34,1% dels equipaments.

A l'altre extrem, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (1,6 milions), la resta de la Regió Metropolitana (1,18 milions), el Penedès i la Catalunya Central (610 mil) i les Terres de Lleida i Aran (547 mil), amb proporcions d'entre el 14,0% i el 18,3% dels equipaments patrimonials, atreuen cadascun entre el 2,1% i el 6,3% dels visitants totals.

Els visitants en relació a la població i al turisme de cada territori

El 2017 **els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre 3,43 visitants per cada habitant. La ciutat de Barcelona ocupa una posició excepcional amb un índex d'11,79 visitants per habitant. Els altres territoris de Catalunya es mouen en valors que oscil·len entre els 3,73 visitants per habitant de Girona als 0,37 visitants per habitant de la resta de la Regió Metropolitana de Barcelona.** Igualment la resta de la província de Barcelona rep 0,81 visitants per habitant, mentre que les altres demarcacions obtenen valors per sobre de la unitat: 1,28 visitants per habitant als equipaments de les Terres de Lleida i Aran i 2,07 visitants per habitant als equipaments del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre.

Respecte a la ràtio que relaciona els visitants als equipaments patrimonials amb els viatgers que va rebre Catalunya, desagregats segons marques turístiques, un cop més **Barcelona ocupa una posició excepcional amb 2,38 visitants per cada viatger que la capital de Catalunya va rebre el 2017. En segon lloc, destaca la posició de la marca Paisatges de Barcelona (Anoia, Bages i Osona i Moianès)** que tot i tenir un nombre modest de viatgers, aconsegueix un índex superior a la unitat gràcies als més de 370 mil visitants que va rebre l'any 2017. La resta de marques obtenen ràtios diverses i inferiors a 1, fet que indica que el nombre de viatgers rebuts és superior al de visitants. D'altra banda, s'observa una certa correlació entre el volum de viatgers i els visitants que el territori rep.

Dies d'obertura i visitants diaris

El 2017 els equipaments patrimonials de Catalunya van obrir més de 83.000 dies. D'aquests, un 46,3% correspon a les col·leccions i un altre 38,9% als museus. A més, els museus són la tipologia que obre un major nombre de dies l'any, assolint una mitjana de 290,7 dies anuals d'obertura, 55 dies l'any més que les col·leccions i 90 dies més l'any que els centres d'interpretació.

S'observa una certa correlació entre els dies d'obertura dels equipaments patrimonials de Catalunya i el nombre de visitants rebuts.

Els equipaments dedicats a la Ciència i la Tècnica i els dedicats a l'Art obren més dies a l'any que les altres tipologies.

Els equipaments patrimonials de titularitat privada obren més dies a l'any que els de titularitat pública.

El 2017 els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre una mitjana de 309,8 visitants diaris, essent les col·leccions les que presenten una ràtio més elevada superant els 350 visitants diaris, seguides de prop pels museus amb 324 visitants diaris.

Els equipaments de titularitat privada reben 3,3 vegades més visitants diaris que els de titularitat pública.

Persones al voltant del patrimoni

El total de persones atretes pels equipaments patrimonials de Catalunya, ja sigui com a visitants de les seves exposicions o usuàries de les seves activitats i serveis, així com aquelles que han entrat als edificis patrimonials només per fer ús dels seus serveis complementaris, i també els que han assistit a alguna activitat organitzada fora del centre superen els 28 milions el 2017.

Equipaments patrimonials i ensenyament

Els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre més de 2,3 milions de visitants escolars el 2017. Dels 2,3 milions de visitants escolars que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya els dedicats a l'Art en van rebre 863 mil, els d'Història i Arqueologia 535 mil, els Ciència i Tècnica gairebé 390 mil i els Monogràfics 267 mil, mentre que els Pluridisciplinaris locals en van atendre 186 mil i els dedicats a l'Etnografia, Antropologia i Societat 65 mil.

Cal tenir en compte que els equipaments dedicats a l'Art són força més nombrosos que els de les altres temàtiques. I així s'observa que **els equipaments patrimonials dedicats a la Ciència i la Tècnica són els que tenen una major atracció d'escolars amb una mitjana de 13.401,5 estudiants.** A continuació se situen els equipaments dedicats a l'Art amb 10.917,8 escolars de mitjana i els equipaments dedicats a la Història i Arqueologia amb 8.922,0.

Els equipaments públics van rebre el 55,1% dels visitants escolars, tot i rebre només el 41,4% del total de visitants. Inversament, els equipaments privats van rebre el 44,9% dels visitants escolars, tot i rebre el 58,6% dels visitants totals. D'altra banda, els equipaments privats van rebre una mitjana de 14.785,3 visitants escolars, més del doble que la mitjana dels equipaments públics.

Els escolars van representar el 10,4% dels visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya el 2017. En el cas dels centres d'interpretació aquesta proporció augmenta fins el 55,4%.

Els equipaments patrimonials de la resta de la Regió Metropolitana assoleixen taxes del 30,4% de visitants escolars. Els del Camp de Tarragona i del Penedès i la Catalunya Central obtenen taxes superiors al 25%. Els equipaments patrimonials de Barcelona ciutat i de les Comarques de Girona obtenen la taxa més reduïda de

visitants escolars (7,4%), segurament pel fet d'obtenir volums més elevats de públic, degut –en gran mesura– a una forta presència de turistes.

Els equipaments patrimonials que reben fins a 25.000 visitants anuals són els que presenten una major proporció de visitants escolars, amb taxes d'entre el 21,3% i el 26,2%. A partir d'aquest volum, la proporció d'escolars disminueix progressivament fins arribar al 7,3% d'escolars entre els equipaments que reben més de 250.000 visitants anuals. Segurament la forta presència de turistes en els equipaments amb major freqüentació provoca que, tot i atendre un major nombre d'escolars en volum, aquests representin una proporció inferior en percentatge.

Els equipaments patrimonials dedicats a la Ciència i la Tècnica no només són els que reben una mitjana més elevada d'escolars, sinó també els que en reben una major proporció en termes relatius (23,8%), juntament amb els equipaments Pluridisciplinaris locals. És remarcable també la taxa d'escolars dels equipaments d'Història i Arqueologia (15,7%) i els d'Etnografia, Antropologia i Societat (13,9%). Inversament, els equipaments Monogràfics i els d'Art obtenen taxes de visitants escolars relativament inferiors als equipaments dedicats a altres temàtiques (9,7% i 6,6% respectivament).

Els equipaments públics són els que reben una major proporció en termes relatius de visitants escolars, un 14,7% mentre els privats en reben un 7,6%.

Visitants segons tarifes

Dels 25.916.239 visitants que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya, **el 47,2% van pagar tarifa completa** –el 76,9% dels quals ho van fer en un equipament de titularitat privada–, **el 21,0% van pagar tarifa reduïda i el 31,7% van accedir-hi gratuïtament.**

Els equipaments públics són els que presenten una mediana més alta de visitants gratuïts per equipament (4.925,0), gairebé el doble que els equipaments privats. Tanmateix cal indicar que més de 2,6 milions de visitants dels equipaments de titularitat privada també van gaudir de gratuïtat.

El 2017 la taxa de gratuïtat va ser del 33,5%⁶. Aquesta taxa és més elevada entre els visitants de les col·leccions amb un 36,4%. La taxa de gratuïtat en els museus se situa en el 32,4%. Els centres d'interpretació i els monuments són els equipaments que, proporcionalment, menys públic gratuït acullen, 27,3% i 18,7% respectivament.

Els equipaments patrimonials de la resta de la Regió Metropolitana són els que han rebut un percentatge de visitants amb entrada gratuïta més elevat, un 54,1%. A l'altre extrem es troben els equipaments patrimonials de les Comarques de Girona amb una taxa de gratuïtat del 22,8%.

S'observa que a mesura que augmenta el nombre de visitants disminueix la taxa de gratuïtat. En efecte, si bé entre els equipaments amb menor freqüentació (fins a 25.000 visitants) la taxa de gratuïtat supera àmpliament el 50% amb taxes d'entre el 55–58%, en els equipaments amb més de 250.000 visitants la taxa de gratuïtat se situa al 30%.

Els equipaments patrimonials de Ciència i Tècnica són els que presenten la taxa de gratuïtat més alta, amb un 64,7%. A una certa distància es troben els equipaments dedicats a l'Etnografia, l'Antropologia i la Societat, a la Història i Arqueologia i els Pluridisciplinaris locals, amb taxes entre el 50,6% i el 53,9%. La taxa de gratuïtat es redueix sensiblement entre els equipaments d'Art (23,7%) i els Monogràfics amb un 16,1% dels visitants que van accedir-hi gratuïtament.

Els equipaments públics són els que presenten una taxa de gratuïtat més elevada amb un 52,6%, gairebé tres vegades superior a la taxa de gratuïtat dels equipaments privats (18,8%).

⁶ Aquesta xifra és lleugerament superior a la presentada a l'apartat anterior "Visitants amb tarifa gratuïta" perquè per elaborar aquest indicador s'han tingut en compte només els 313 equipaments que han presentat dades sobre el nombre de visitants gratuïts, mentre que en l'apartat anterior s'han tingut en compte tots els equipaments de l'estudi (328).

1.3. Usos

Els usos són cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja siguin la visita a exposicions, l'assistència a activitats culturals o bé l'ús d'un servei museístic. Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. **Els 25.916.239 visitants que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya el 2017 van generar 36.404.024 usos, el que suposa 1,40 usos per visitant** (un elevat nombre d'usos per visitant és indicador d'una oferta d'activitats i exposicions més àmplia i variada, el que permet enriquir la visita a l'equipament patrimonial).

Els centres d'interpretació i els museus són els equipaments més actius en generar una oferta diversa ja que aconseguen taxes d'1,78 i 1,56 usos per visitant.

Els equipaments patrimonials de la resta de la Regió Metropolitana aconseguen una taxa d'1,70 usos per visitant, destacadament per sobre dels altres territoris catalans. També és remarcable la taxa d'1,52 dels equipaments del Penedès i Catalunya Central.

Els equipaments de fins a 50.000 visitants són els que presenten indicadors més elevats d'usos per visitant, entre 1,50 i 1,61. Als equipaments amb més de 50.000 visitants aquest indicador es redueix entre els 1,32 i els 1,44 usos per visitant.

Els equipaments patrimonials dedicats a la Ciència i la Tècnica presenten la taxa més elevada d'usos per visitant (2,08). Els equipaments dedicats a l'Etnografia, Antropologia i Societat (1,72), els Monogràfics (1,62) i els d'Història i Arqueologia (1,50) també presenten taxes d'usos per visitant per sobre de la mitjana global.

Els equipaments públics presenten indicadors més elevats d'usos per visitant (1,53) que els privats, denotant una àmplia oferta expositiva i d'activitats.

Si bé els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre una mitjana de 309,8 visitants diaris, els usos diaris van elevar-se a 435,2.

Usos expositius per visitant

A més de les exposicions permanents que presenten gairebé tots els equipaments (en el cas dels monuments el propi edifici es considera l'exposició permanent), **el 88,4% dels museus programen exposicions temporals, un percentatge molt superior al de la resta d'equipaments.** El 39,0% de les col·leccions van programar exposicions temporals al llarg de 2017. Aquesta taxa baixa al 24,3% en el cas dels monuments i al 13,3% els centres d'interpretació.

Els equipaments patrimonials de Catalunya van programar 1.052 exposicions temporals durant el 2017. Els museus, a més de ser el tipus d'equipament més propens a programar exposicions temporals, també són els que en programen més (702 exposicions, el 66,7% del total d'exposicions temporals).

Així mateix, del total absolut de dies que els equipaments patrimonials van acollir exposicions temporals, els museus en van aglutinar el 73,9% i les col·leccions el 23,9%.

Els museus són els equipaments que presenten la taxa més elevada d'usos expositius per visitant (1,42).

Els equipaments patrimonials de Barcelona ciutat, de la resta de la Regió Metropolitana i del Penedès i la Catalunya Central presenten taxes més elevades d'usos expositius per visitant en comparació amb els altres territoris catalans.

Destaca l'elevada taxa d'usos expositius per visitant dels equipaments dedicats a la Ciència i la Tècnica (1,61) i els Monogràfics (1,52). També se situen per sobre de la mitjana global els equipaments dedicats a l'Etnografia, Antropologia i Societat (1,44) i els d'Història i Arqueologia (1,40).

Els equipaments patrimonials de titularitat pública presenten una taxa d'usos expositius per visitant sensiblement superior (1,38) a la dels privats (1,23).

Els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre 400,4 usos expositius de mitjana per a cada dia d'obertura. Els museus són la tipologia que va rebre'n un major nombre assolint gairebé els 460 usos expositius diaris. Aquest indicador mostra una alta correlació amb els usos diaris totals i, per tant, amb el nombre de visitants segons tipologia.

Usos escolars

Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers, visites guiades o altres activitats que el públic escolar realitza. No hi són comptades les visites a les exposicions (usos expositius). Per aquest motiu, la xifra d'usos d'activitats escolars és menor que la xifra de visitants escolars. **Els equipaments patrimonials de Catalunya han ofert gairebé 1,5 milions d'usos d'activitats als escolars que els han visitat.**

Els museus destaquen en la mediana d'usos d'activitats escolars (3.560), molt per sobre de les altres tipologies.

Destaca l'elevada quantitat d'usos per activitats escolars que han ofert els equipaments de Ciència i Tècnica amb una mediana de 3.406,0. A la cua se situen els d'Etnografia, Antropologia i Societat amb una mediana de 1.525,5.

El 55,6% dels usos per activitats escolars els ofereixen els equipaments de titularitat pública, enfront del 44,4% restant ofert pels privats. La mitjana d'usos escolars dels equipaments privats és molt superior a la dels equipaments públics degut al pes que tenen els grans equipaments que reben molt públic. Tanmateix, les medianes permeten apreciar que el nombre d'usos per activitats escolars per equipament és molt similar.

La taxa de servei a les escoles mostra el pes relatiu dels usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies de l'equipament. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. **Més de la meitat dels usos d'activitats pròpies dels equipaments patrimonials de Catalunya s'han dedicat a usos escolars. Els tipus d'equipaments en que els usos d'activitats escolars són relativament més elevats són els centres d'interpretació (84,8%) seguits dels museus (57,3%).**

Els equipaments Monogràfics i Pluridisciplinaris locals són els que presenten un pes relatiu dels usos de les activitats escolars més elevat: 72,2% i 62,8% respectivament. Destaca la taxa dels equipaments de Ciències i Tècniques que, tot i presentar la taxa més alta de visitants escolars en relació als visitants totals, presenten una taxa d'usos escolars (46,4%) inferior a la mitjana global (52,1%).

Usos familiars

Enfront de l'1,5 milions d'usos per activitats escolars, **els equipaments patrimonials de Catalunya van obtenir el 2017 més de 286.000 usos per activitats familiars**. Destaca el cas de les col·leccions que representen el 57,8% del total d'usos per activitats familiars. Tanmateix, els museus presenten la mediana d'usos per equipament més elevada.

En el cas de les activitats familiars, els equipaments d'Art són els que presenten el volum i la mitjana més elevades, mentre que els de Ciència i Tècnica presenten la mediana més elevada.

Els equipaments patrimonials de titularitat privada van oferir el 55,1% dels usos per activitats familiars el 2017, enfront del 44,9% restant ofert pels equipaments públics. La mitjana i la mediana d'usos familiars per equipaments també mostra valors superiors entre els equipaments privats que entre els públics.

La taxa de servei a les famílies mostra la importància relativa dels usos d'activitats familiars respecte als usos totals d'activitats pròpies de l'equipament. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats familiars respecte del total d'activitats. **Els equipaments patrimonials de Catalunya van dedicar el 14,0% dels usos d'activitats pròpies a activitats familiars. Destaquen les col·leccions amb una taxa del 23,5%**, molt superior a la resta de tipologies.

Els equipaments patrimonials de titularitat privada presenten una taxa d'usos familiars (20,3%) sensiblement superior als equipaments de titularitat pública (10,1%).

1.4. Visitants virtuals

Els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre gairebé 22 milions de visites a les seves webs, una quantitat molt propera al nombre de visitants presencials⁷. S'observa una forta correlació –del tot lògica– entre el volum de visitants presencials i els virtuals.

Més del 50% de les sessions web que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya corresponen a equipaments dedicats a l'Art. En segons lloc, els equipaments Monogràfics apleguen una cinquena part.

Tot i representar el 21,7% del total, **els equipaments de titularitat privada van rebre el 53,2% de les sessions.** Igualment, els dos estadístics de tendència central mostren com els equipaments privats són força més visitats virtualment que els públics. En tots dos casos, tant la mitjana com la mediana quadrupliquen el nombre de sessions dels privats enfront dels públics.

El 2017 la taxa de visitants virtuals respecte els visitants presencials va ser del 129,7%, és a dir, per cada visitant presencial els equipaments patrimonials de Catalunya van rebre 1,29 sessions al web.

Els visitants virtuals dels equipaments patrimonials de Catalunya inverteixen una mitjana de 2 minuts i 15 segons per visita a les seves webs. Les pàgines per sessió són la mitjana de pàgines de la pròpia web per les que han navegat els usuaris durant cada sessió. La mitjana del total d'equipaments patrimonials és de 4,0 pàgines per sessió. El percentatge de rebot és la proporció d'usuaris que han entrat a la pàgina web i han sortit sense passar de la primera pàgina. El percentatge de rebot dels equipaments patrimonials de Catalunya és del 49,3%. **Totes aquestes dades semblen indicar que un nombre significatiu de les visites són per consultar dades bàsiques dels equipaments com l'horari, el preu o l'adreça; mentre que un altre gruix important consulta les diverses seccions de les pàgines web en profunditat per conèixer activitats, exposicions, col·leccions o informacions detallades.**

⁷ S'ha de tenir present que per calcular aquesta ràtio no s'han tingut en compte el total d'equipaments, només aquells que han presentat xifres de visitants virtuals. Dels 143 equipaments que han presentat dades de sessions al web, 111 disposen de pàgina web exclusiva i 32 disposen de pàgina web compartida amb altres institucions (per exemple ajuntaments).

El 68,7% de les sessions als webs dels equipaments patrimonials de Catalunya les han fet usuaris d'entre 18 i 44 anys. El 51,6% de les sessions als webs dels equipaments patrimonials de Catalunya les han fet dones.

A 31 de desembre de 2017, els equipaments patrimonials de Catalunya tenien més de **3,2 milions de seguidors a les xarxes socials**. Els museus aplegaven el 49,5% del total.

El 55,2% dels equipaments patrimonials té presència en alguna xarxa social. Destaca que el 80,4% dels museus tenen presència en alguna xarxa social. Per plataformes, el 54,3% dels equipaments són presents a Facebook, el 44,2% a Twitter, el 22,3% a youtube i el 23,8% a altres xarxes socials.

Per plataformes, el 54,8% dels seguidors de les xarxes socials dels equipaments patrimonials ho són de Facebook i el 32,6% ho són de Twitter.

El grau de concentració territorial dels seguidors a les xarxes socials és més desproporcionat que el relatiu als visitants presencials. Barcelona ciutat concentra més del 80%.

El 71,4% dels seguidors de les xarxes socials del equipaments patrimonials de Catalunya corresponen a equipaments dedicats a l'Art.

Els seguidors a les xarxes socials dels equipaments patrimonials de titularitat pública suposen el 52,0% del total. En canvi, la mitjana de seguidors dels equipaments de titularitat privada gairebé triplica els públics.

1.5. Evolució dels visitants entre 2015 i 2017

El recompte de visitants de 2015 va incloure 235 equipaments patrimonials, el de 2016 en va incloure 337 i el de 2017 n'inclou 328. Tot i un descens del 2,7% en el cens d'equipaments del 2017 respecte el 2016, hi ha hagut un augment del 2,4% en el volum de visitants: les col·leccions i els museus han augmentat visitants (9,2% i 3,0% respectivament) mentre que els monuments i els centres d'interpretació han disminuït (-32,9% i -19,9% respectivament).

En termes absoluts, mentre que de 2015 a 2016 el nombre de visitants va passar de gairebé 20 milions de persones a més de 25,3 milions, de 2016 a 2017, l'increment ha estat de 615 mil visitants.

La mitjana de visitants augmenta notablement en els cas dels museus, amb un increment el 2017 de 6.670 visitants, un increment que duplica l'increment de 2016 en relació a 2017.

Amb la finalitat de conèixer l'evolució del nombre de visitants sense tenir en compte les variacions en el nombre d'equipaments que ha respost cada any, **s'han comparat els mateixos equipaments que han participat en els recomptes de 2016 i 2017.**

Si bé en l'informe de recompte de 2016 es va observar un creixement del 2,6% en el nombre de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya el 2016 en relació a 2015, **l'increment en el nombre de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya el 2017 en relació a 2016 va ser del 2,0%. Per tant, l'any 2017 s'aprecia una certa desacceleració en el creixement del nombre de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya.**

Per tipologies, els centres d'interpretació van augmentar un 25,9%, les col·leccions un 2,3%, els museus un 1,8% i els monuments un 0,8%.

En la comparació cas per cas, el 52,1% dels equipaments va augmentar el nombre de visitants durant el 2017 respecte 2016, mentre que un 47,5% va disminuir el nombre de visitants.

El capítol 6 presenta l'evolució anual dels indicadors: visitants diaris, taxa de visitants escolars, taxa de gratuïtat, usos totals diaris, usos per visitant, usos expositius per visitants, usos expositius diaris, usos escolars respecte usos activitats pròpies totals, usos familiars respecte usos d'activitats pròpies totals, visitants web respecte visitants presencials.

Aquest informe ha estat elaborat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Autors:

Antoni Laporte Roselló
Joaquina Bobes González
Xavier Ulled Bertran

L'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya està gestionat per l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC)

L'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya està finançat i és una iniciativa de:

Amb el suport de:

